

Høgåsen

Ruteanalyser i forbindelse med restaurering av myrer ved Høgåsen i Oslo kommune

John Gunnar Brynjulvsrud

Høgåsen - Ruteanalyser i forbindelse med restaurering av myrer ved Høgåsen i Oslo kommune

Forfattere: John Gunnar Brynjulvsrud

Publisert: 31.03.2025

Antall sider: 21 sider inkludert vedlegg

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Oslo Kommune, Bymiljøetaten

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Brynjulvsrud, J.G. 2025. Høgåsen - Ruteanalyser i forbindelse med restaurering av myrer ved Høgåsen i Oslo kommune. Biofokus rapport 2025-065. Stiftelsen Biofokus. Oslo..

Forsidebilder: Den vestre myra sett fra sørvest / Den østre myra sett fra sør Foto: John Gunnar Brynjulvsrud

Biofokus rapport 2025-065

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-519-4

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag for Oslo kommune, Bymiljøetaten v/ Kjell Isaksen gjennomført ruteanalyser av vegetasjon på to myrer nord for Høgåsen i Oslo kommune. Ruteanalysene inngår i et overvåkingsprosjekt for å følge utviklingen i vegetasjonen etter restaurering av myrene. Biofokus vil takke Oslo kommune, Bymiljøetaten v/Kjell Isaksen og Bjørnar Johansen for godt samarbeid.

Bø i Telemark, 31.03.2025

John Gunnar Brynjulvsrud

Rute 3 og intakte myrområder på den vestre myra. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Innhold

1	Innledning.....	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Naturgrunnlag og historikk	5
2	Metode	6
2.1	Datainnsamling.....	6
3	Resultater.....	7
4	Diskusjon	10
5	Referanser	11
	Vedlegg 1. Arter fordelt per rute.....	12
	Vedlegg 2. Referansebilder av rutene.....	16

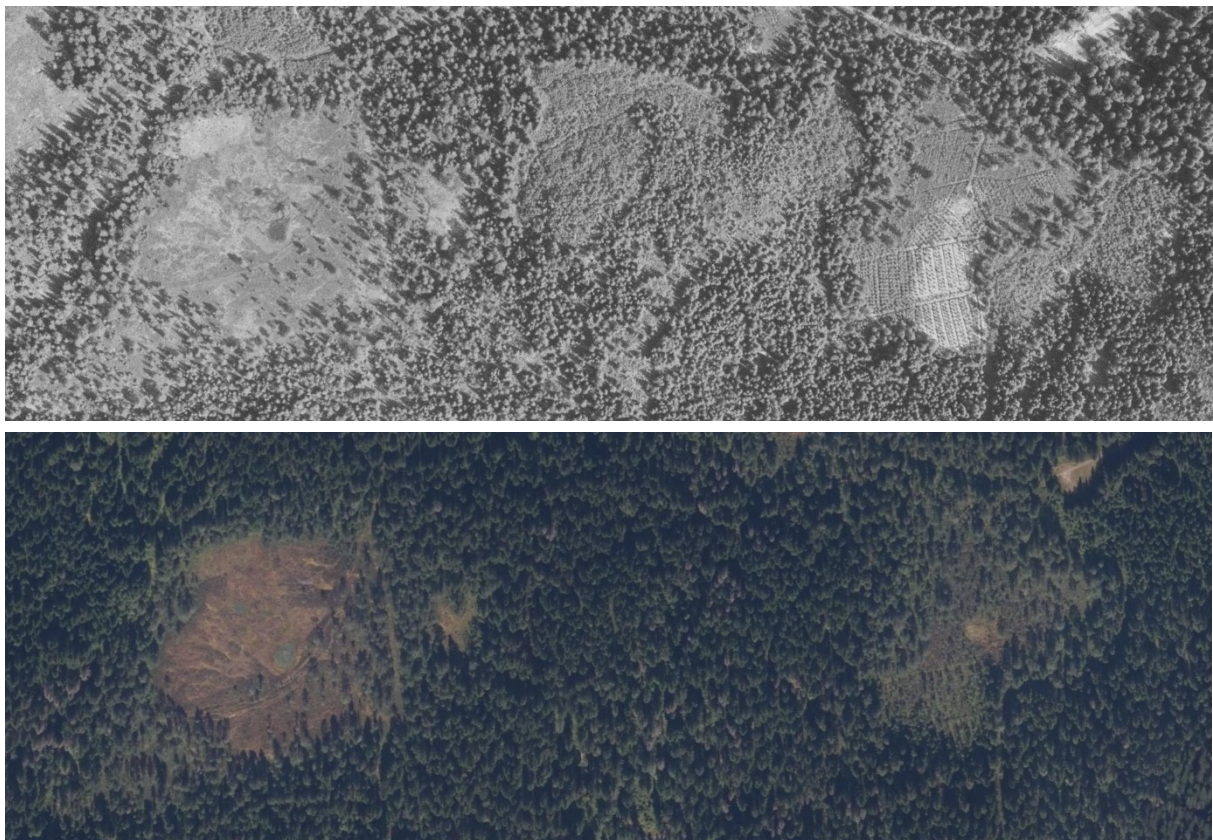
1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Bymiljøetaten i Oslo kommune har igangsatt et myrrestaureringsprosjekt på to myrer nord for Høgåsen, vest i Oslo kommune. Myrene er tidligere grøftet, den østre har med tiden blitt skogkledt, mens den i vest fortsatt har en del åpne områder med intakt myr. I grove trekk omfatter prosjektet hogst av skog og tetting av grøfter. I den forbindelse ønsket Bymiljøetaten vegetasjonsanalyser ved oppstart av restaurering for å kunne se på endringer i artssammensetningen over tid. På bakgrunn av dette har Biofokus gjennomført vegetasjonsanalyser i 10 ruter på 9 m² i de opprinnelige våtmarksområdene i oppstartsåret (2024) for myrrestaureringsprosjektet.

1.2 Naturgrunnlag og historikk

Berggrunnen i området består i hovedsak av vulkansk breksje med innslag av monzodioritt. Løsmassene i området består, foruten torv og myr, av tynt dekke av organisk materiale (NGU, 2025a, 2025b). Myra i vest omfatter fattig jordvannsmyr med små svakt intermediære partier, fattig myrkantharm og fattig myrskogsmark. Den østre flata er så sterkt påvirket at drenering og tilførsel av surt strø kan ha endret sammensetningen av tilgjengelige jordvannsmineraler, men det er sannsynlig at utgangspunktet var tilsvarende myra i vest før grøfting. I dag veksler den østre flata mellom fattig jordvannsmyr med små svakt intermediære partier, fattig myrskogsmark og frisk blåbærskogsvegetasjon.

Figur 1: De undersøkte myrene på vises som åpne felt på høyre og venstre side av bildene. Øverst: Flyfoto fra 1980. Nederst: Flyfoto fra 2022 før hogst. Foto hentet fra Norge i bilder (Norge i bilder, 2025).

Begge myrene er grøftet, men myra i øst har klart vært mest påvirket. Grøftningspåvirkningen på sistnevnte myrflate har vært omfattende og myrflata har vært tilplantet med gran. Flyfoto fra 1980 viser plantet ungskog over nær sagt hele myrflata (Figur 1). Skogen på myra ble hogd i 2024. Grøftingen av myra i vest omfatter i hovedsak større grøfter i utkanten av myra, mens på selve myrflata forekommer kun et fåtall mer eller mindre gjengrodde grøfter.

Det er ikke registrert naturtyper eller artsforekomster på noen av myrene per mars 2025 (Artsdatabanken & GBIF Norge, 2025; Miljødirektoratet, 2025).

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Feltkartlegging

Det ble gjennomført befaring av området 21. august med Bjørnar Johansen fra Oslo kommune, Bymiljøetaten og Biofokus v/John Gunnar Brynjulvsrud. Etter dette ble ruter lagt ut og ruteanalyser ble utført av John Gunnar Brynjulvsrud samme dag. Det var en del regnbyger denne dagen.

Det ble lagt ut 10 ruter på 3x3 meter, fordelt kvalitativt med 5 ruter per myrflate. Dette innebærer at plasseringen av rutene er valgt ut for å fange eksisterende variasjon i våtmarka, fra de tørreste og mest påvirkede områdene til mer eller mindre intakte myrpartier, samt for å få en forholdsvis jevn fordeling av ruter over våtmarksarealene. Flere ruter er strategisk plassert i partier der det forventes stor effekt av tetting av grøfter.

Rutene er markert med trepinner i hvert hjørne, og rutenes plassering er levert Oslo kommune, Bymiljøetaten som gpx- og shp-filer. For hver rute er det notert totaldekning vegetasjon, totaldekning kar- og karsporeplanter og totaldekning moser, samt dekning per registrerte art (se Vedlegg 1. Arter fordelt per rute). Dekning av vegetasjon er angitt på en standard 8-trinnskala (Tabell 1).

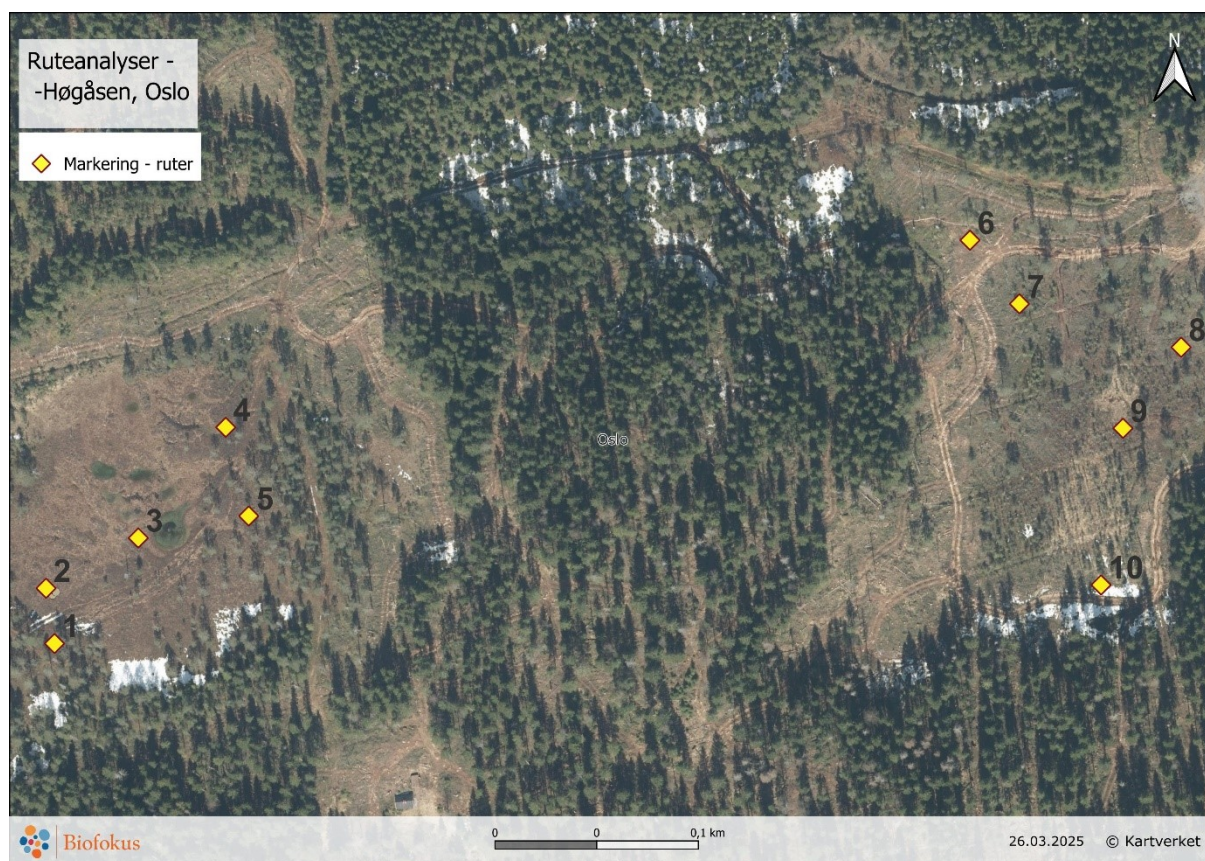
Tabell 1: Tabellen viser inndeling av dekningsgrad i rutene.

Dekning	Andel	%
1	< 1 - 1/128	0,01 - 0,8
2	1/128 – 1/64	0,8 - 1,6
3	1/64 – 1/32	1,6 - 3,1
4	1/32 – 1/16	3,1 - 6,25
5	1/16 – 1/8	6,25 - 12,5
6	1/8 – 1/4	12,5 - 25
7	1/4 – 1/2	25 - 50
8	> 1/2	> 50

Shape-filer som angir rutenes plassering vil bli oversendt Oslo kommune, Bymiljøetaten.

3 Resultater

Undersøkelsen viser forholdsvis stor forskjell på vegetasjonen de to myrene imellom, mest betinget av vannhusholdning. Lite, eller ikke kalkkrevende vegetasjon, dominerer begge myrene. Fattig vegetasjon dominerer klart, men det finnes små arealer flekkvis med intermediær vegetasjon. Den vestre myra er klart minst påvirket., Grøfting er i hovedsak gjort i utkanten av myra, men det finnes også et fåtall mer eller mindre gjengrodd grøfter på myrflata. Det er et forholdsvis stort og sammenhengende areal med mer eller mindre upåvirket myrflate, med gradvise overganger mot myrkantmark. Busk og tresjikt viser en svak tendens til ekspansjon i løpet av de siste 40 årene (se Figur 1). Det østre området er derimot svært påvirket av omfattende grøfting og tilplantning av gran. Vannhusholdningen er sterkt endret og vegetasjonen i dagens tilstand domineres av myrskogsvegetasjon og frisk blåbærvegetasjon, med små myrarealer spredt i området. Området har i lengre tid vært mer eller mindre gjengrodd i busk- og tresjikt (Figur 1), og er hogd i 2024.

Figur 2: Oversikt over plasseringen av de 10 rutene valgt ut for vegetasjonsanalyse vist med gul rombe.

Fordelt på de 10 rutene er det totalt registrert 22 ulike karplanter og 32 ulike moser, hvorav 11 forskjellige torvmoser (se Vedlegg 1). Det er forholdsvis stor økologisk variasjon mellom rutene. Flere av rutene kan sies å være helt eller delvis fastmark i dag, mens andre ruter er i myr, på mykmatte, eller myrkantmark. Dette gjenspeiles i artsinventaret.

Ingen rødlistede arter ble påvist, og ingen fremmede arter er registrert i noen av rutene. For detaljer om artsinventaret per rute se Vedlegg 1. For oversikt over plassering av rutene se Figur 2. Figur 3 – 7 viser området 21. august 2024. Vedlegg 2 viser referansebilder fra rutene.

Figur 3: Gjengrodd grøft i søndre del av den vestre myra. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Figur 4: Den vestre myra sett fra sørvest. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Figur 5: Sentralt på den vestre myra. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Figur 6: Sentralt på det østre området. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Figur 7: Det østre området sett fra sør. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

4 Diskusjon

Det er stor forskjell på intensiteten og effekten av grøftningspåvirkning på de to våtmarksarealene. På den vestre myra har grøftingen hatt liten effekt, og enkelte av grøftene gror igjen av seg selv. Hele det sentrale myrplatearealet fremstår som intakt myr i dag, og det er forholdsvis lite endring å se i busk- og tresjiktdekket ved sammenligning av flyfoto fra 1980 og 2022 (Figur 1). Den østre myra derimot har blitt sterkt påvirket av omfattende grøfting, og en del arealer er i dag blitt fastmark, eller er i en overgangsfase mellom våtmark og fastmark. Det forventes at en restaurering tilbake til myr av det østre arealet vil ta lang tid. Dersom det gjøres for omfattende tiltak i starten av restaureringen er det en risiko for at vannspeilet blir for høyt, og at dette kan føre til at reetablering av torvmoseflora blir forsinket. Da kan det etableres sumpmark i stedet for myr.

Myr-restaurering av de aktuelle arealene nord for Høgåsen vil være interessant å følge over tid. I det vestre arealet forventes det forholdsvis små, langsomme endringer, mens i det østre arealet forventes store omfattende endringer. Dette gjelder særskilt i de arealene som per i dag best kan beskrives som fastmark, eller sent i overgangsfase mellom våtmark og fastmark. Rutene bør undersøkes igjen 2 år etter start for restaurering, og følges opp med videre undersøkelser hvert annet år for å få dokumentert en oversikt over eventuelle endringer i artssammensetningen.

5 Referanser

- Artsdatabanken, & GBIF Norge. (2025). *Artskart—Internettportal for artssøk*.
<https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Miljødirektoratet. (2025). *Naturbase*.
<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- NGU. (2025a). *Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. (2025b). *Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*.
https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Norge i bilder. (2025). *Historiske flyfoto*. <https://norgeibilder.no/>

Vedlegg 1. Arter fordelt per rute

Oversikt over moser registrert i ruteanalysene på høsten 2024. Forekomst-tall viser til fordelings-skala i Tabell 1.

Ruteanalyser Høgåsen nord - moser		Rute									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Dato	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	21.08.2024	21.08.2024	21.08.2024
	Totaldekning vegetasjon ≈%	8 (95-	8 (100%)	8 (90-95%)	8 (100%)	8 (100%)	8 (95%)	8 (100%)	8 (90-95%)	8 (100%)	8 (90-95%)
	Totaldekning karplanter ≈%	8 (85%)	8 (85%)	7 (45-50%)	8 (85%)	8 (90%)	7 (40-50%)	7 (30%)	8 (85%)	8 (70%)	8 (50-60%)
	Totaldekning moser ≈%	8 (90%)	8 (90%)	8 (90-95%)	8 (80%)	8 (80%)	8 (90%)	8 (90%)	7 (40%)	8 (95-	8 (80%)
	Kommentar:	fastmatte, myrkant-mark	fastmatte myr	mykmatte myr	fastmatte, myrkantmark	fastmatte, myrkantmark	fastmatte, myrskog-/blåbærmark	fastmatte, myrskog-/blåbærmark	fastmatte, myrskog-/blåbærmark	mykmatte	fastmatte, myrskogsmark
Norsk navn	Vitenskapelig navn	Forekomst									
Myrfiltmose	<i>Aulacomnium palustre</i>							2			
Skogflak	<i>Calypogeia integristipula</i>										1
Sveltflak	<i>Calypogeia sphagnicola</i>						1	1			1
Broddglefsemose	<i>Cephalozia bicuspidata</i>				1	1	1	1			1
Pistremose sp.	<i>Cephaloziella sp.</i>	1	1								
Bleikblonde	<i>Chiloscyphus pallescens</i>										1
Akssigd	<i>Dicranum leioneuron</i>		2			3					
Blanksgd	<i>Dicranum majus</i>						5				1
Stubbesigd	<i>Dicranum montanum</i>										1
Krussigd	<i>Dicranum polysetum</i>										3
Ribbesigd	<i>Dicranum scoparium</i>						2				
Sveltsigd	<i>Dicranum undulatum</i>				1	4			4		

Ruteanalyser Høgåsen nord - moser		Rute									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sveltfingermose	<i>Kurzia pauciflora</i>				1						
Myrmuslingmose	<i>Mylia anomala</i>		1		1						
Myrsnuteskovmose	<i>Odontoschisma</i>	1									
Klojamnemose	<i>Plagiothecium curvifolium</i>										1
Furumose	<i>Pleurozium schreberi</i>		1			4	3	1	3		4
Nikke sp.	<i>Pohlia sp.</i>							1			
Storbjørnemose	<i>Polytrichum commune</i>										5
Filtbjørnemose	<i>Polytrichum strictum</i>	2			3	3					
Sprikelundmose	<i>Sciuro-hypnum reflexum</i>										1
Klubbetorvmose	<i>Sphagnum angustifolium</i>		3			3	2	7			
Furutorvmose	<i>Sphagnum capillifolium</i>	2			2		5		3		1
Rusttorvmose	<i>Sphagnum fuscum</i>	5	7		7	5			5		
Kjøtt-torvmose/	<i>Sphagnum medium/ divinum</i>	6	1	8			1	2	2	5	
Vortetorvmose	<i>Sphagnum papillosum</i>			4						8	1
Rødtorvmose	<i>Sphagnum rubellum</i>		3	4	2	4		5		6	3
Tvaretorvmose	<i>Sphagnum russowii</i>	2									
Spriketorvmose	<i>Sphagnum squarrosum</i>	1						2			1
Kroketorvmose	<i>Sphagnum subsecundum</i>				3						
Dvergtorvmose	<i>Sphagnum tenellum</i>			2							
Rosetorvmose	<i>Sphagnum warnstorffii</i>				1		2		4		

Oversikt over karplanter registrert i ruteanalysene på høsten 2024. Forekomst-tall viser til fordelings-skala i Tabell 1.

Ruteanalyser Høgåsen nord - karplanter		Rute									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Dato	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	20.08.2024	21.08.2024	21.08.2024	21.08.2024
	Totaldekning vegetasjon ≈%	8 (95-100%)	8 (100%)	8 (90-95%)	8 (100%)	8 (100%)	8 (95%)	8 (100%)	8 (90-95%)	8 (100%)	8 (90-95%)
	Totaldekning karplanter ≈%	8 (85%)	8 (85%)	7 (45-50%)	8 (85%)	8 (90%)	7 (40-50%)	7 (30%)	8 (85%)	8 (70%)	8 (50-60%)
	Totaldekning moser ≈%	8 (90%)	8 (90%)	8 (90-95%)	8 (80%)	8 (80%)	8 (90%)	8 (90%)	7 (40%)	8 (95-100%)	8 (80%)
	Kommentar:	fastmatte, myrkantmark	fastmatte myr	mykmatte myr	fastmatte, myrkantmark	fastmatte, myrkantmark	fastmatte, myrskog- /blåbærmark	fastmatte, myrskog- /blåbærmark	fastmatte, myrskog- /blåbærmark	mykmatte	fastmatte, myrskogsmark
Norsk navn	Vitenskapelig navn	Forekomst									
Hvitlyng	<i>Andromeda polifolia</i>	3	2	4	1				2	3	
Bjørk	<i>Betula pubescens</i>				1		1	2		1	1
Røsslyng	<i>Calluna vulgaris</i>	7	6	2	7	7			5	1	
Trådstarr	<i>Carex lasiocarpa</i>									7	
Sveltstarr	<i>Carex pauciflora</i>							1			
Starr sp.	<i>Carex sp.</i>							2			
Rundsoldogg	<i>Drosera rotundifolia</i>		1	1	1					1	
Krekling	<i>Empetrum nigrum</i>	4	1			4			5		
Torvull	<i>Eriophorum vaginatum</i>	3		2	2	3		3	4	1	
Bukkeblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>									1	
Blåtopp	<i>Molinia caerulea</i>									2	7
Småtranebær	<i>Oxycoccus microcarpus</i>	2	1	1		2					
Stortranebær	<i>Oxycoccus palustris</i>	1			2	2			4	3	
Gran	<i>Picea abies</i>					1		1			1

Ruteanalyser Høgåsen nord - karplanter		Rute									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Furu	<i>Pinus sylvestris</i>		1		1	2			1		
Flaskestarr	<i>Carex rostrata</i>									7	
Multe	<i>Rubus chamaemorus</i>	5	4	1	5	5		1	5	2	
Rogn	<i>Sorbus aucuparia</i>										1
Bjørnebrodd	<i>Tofieldia pusilla</i>	1	6	7	4						
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>	6					7	6	5		6
Blokkebær	<i>Vaccinium uliginosum</i>	5	1			7			4	1	
Tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>						2	4	2		

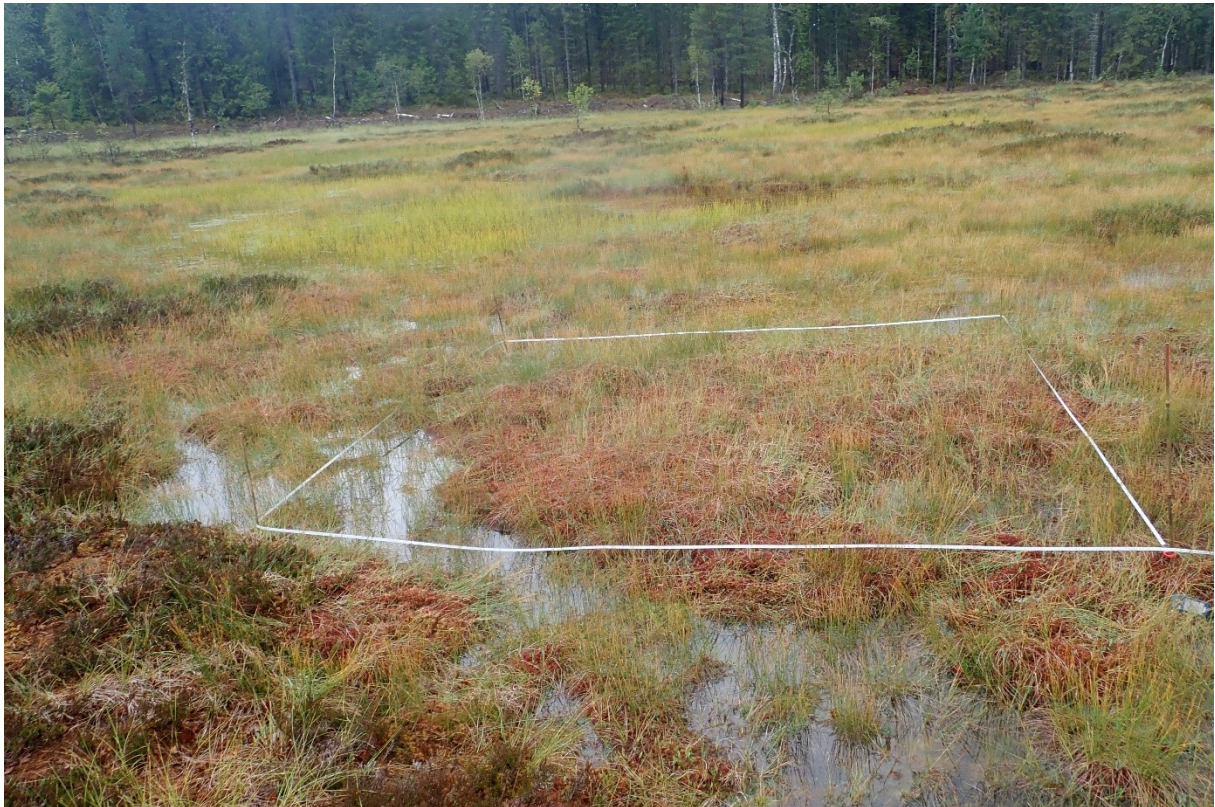
Vedlegg 2. Referansebilder av rutene

Rute 1. Fastmatte, myrkantmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 2. Fastmatte, myr. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 3. Mykmatte, myr. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 4. Fatsmatte, myrkantmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 5. Fastmatte, myrkantmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 6. Myrskog-/blåbærmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 7. Myrskog-/blåbærmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 8. Myrskog-/blåbærmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Rute 9. Mykmatte, myr. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Myrskogsmark. Foto: J.G. Brynjulvsrud.

Biofokus

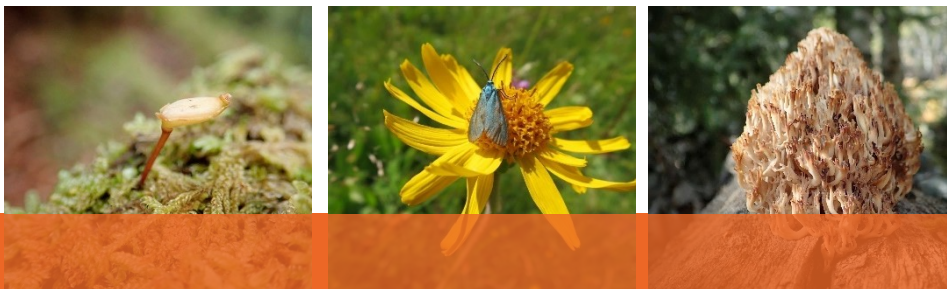
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025–065
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-519-4

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no